



24 april 1980

30, Saxenrodeweg
2116 VA Bentveld
Holland

Aan de Redactie Commissie van het
Tijdschrift 'Holland'
Mevr. H. Suurmond-van Leeuwen
Plantsoen 75
2311 KK LEIDEN

Tel. 023 - 24 01 69

Geachte Redactie,

Hierbij doe ik u het, ingevolge mij destijds uwerzijds
door de Heer Rombach overgebrachte verzoek, artikel

VROEG GOLF 1250-1700
450 jaar ontwikkeling van een sport

toekomen. Het artikel is vergezeld van 3 bijlagen,
een bronnenlijst, een literatuurlijst en een lijst
van illustraties met bijbehorende onderschriften
alsmede een enveloppe met de illustraties zelf.
Wat deze laatste betreft moge ik u verzoeken deze met
grote voorzichtigheid te behandelen en dit ook de
cliché-maker op het hart te drukken. Het zijn mijn eigen,
vaak met grote moeite verkregen, documentatie exemplaren
en ik ontvang ze dan ook graag t.z.t. onbeschadigd
terug.

Ingevolge uw verzoek ontvangt u het manuscript
met de bijlagen in duplo.

Met hoge achting ben ik uw

van Hengel

S.J.H. van Hengel

Bijlagen:
Manuscript in duplo
Envelop inhoudende 16 illustraties

Lijst van Illustraties met titels

1. Geografische ontwikkeling van het golfspel (met bijbehorende lijst van plaatsen en jaartallen)
2. Het Charter van Aelbrecht van Beyeren voor de stad Brielle van 4 december 1387 (Gemeente Archief, Brielle)
3. Het Charter van Aelbrecht van Beyeren voor de stad Haarlem van 20 februari 1390 (Gemeente Archief, Haarlem)
4. Het Buurspraakboek van Utrecht van 1401, fol. 307 (Gemeente Archief, Utrecht)
- (2x) 5. Potloodschets van een portret van Hugo Grotius van 1587 (Schilderij van J.W. Delff I ?)
6. Jongeman Slijper uit Enkhuizen, oud 7 jaar, 1612
Anonym, paneel 121x78 cm. (Gereformeerd Weeshuis, Enkhuizen)
7. Jongeman 'oud 'Vier jaer en half', Anno 1613, paneel 80x110 cm.
Wybrand Simonsz de Geest (particulier bezit, Londen)
8. Gevelsteen in het Hervormde Weeshuis te Edam, afkomstig van een eerder gebouw, ca. 1590
9. De Zijlpoort te Haarlem omstreeks 1617, 24,8 x 19,7 cm
Jan van de Velde (Rijksprentenkabinet, Amsterdam)
Aan de Zijlweg vlak bij deze poort was in die tijd een colfmaker en colfverkoper gevestigd die op zijn luifel had staan:
Hier maakt men kolven, puik en eêl,
Kolft met plezier-zonder krakeel.
Maakt een pintje of een vaan,
Maar laat den boer zijn rapen staan!
Al is de winter koud en fel
Wij slaan den bal al evenwel.
10. Twee golfspelers te Rome in 1622, detail van een tekening van C. Poelenburg (Rijksprentenkabinet, Amsterdam)
Mogelijk zijn dit de schilders Paul Bril en Bartholomeus Breenberg.

(de volgende drie illustraties zo mogelijk bij elkaar af te beelden!)

Drie staten van hetzelfde tafereel

11. Eerste staat: Schotse golfers op het bij de grote sluis te Spaarndam (op de achtergrond de Grote Kerk te Haarlem), 1668
Adriaen van de Velde (National Gallery, Londen)
12. Tweede staat: hetzelfde onderwerp omstreeks 1750 gegraveerd door Jacques Aliamet; naar de Franse gewoonte van die tijd is de gravure gemaakt naar het schilderij waardoor de afdruk het spiegelbeeld vertoont (Haagsche Golf & Country Club, Wassenaar)
- (2x) 13. Derde staat: fayence cartouche gemaakt naar de gravure van Jacques Aliamet te Makkum omstreeks 1770, 54x45 cm (de auteur)
14. Prent van Jan Luyken uit de serie ' 'smenschen Aanvang Midden en Einde', ca. 1680 (de auteur)